

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

21 mei 2008

ONTWERP VAN DECREET

tot wijziging van het Kunstendecreet

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Jo Vermeulen**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche.

Vaste leden:

de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Wim Van Dijck;

de heren Carl Decaluwe, Dirk de Kort, Paul Delva, Johan Verstreken;

de dames Margriet Hermans, Laurence Libert, de heer Herman Schueremans;

mevrouw Els Robeyns, de heren Dany Vandenbossche, Jo Vermeulen.

Plaatsvervangers:

de dames Hilde De Lobel, Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, Frans Wymeersch;

de dames Martine Fournier, Sabine Poleyn, Tinne Rombouts, de heer Johan Sauwens;

de heren Karlos Callens, Marnic De Meulemeester, Hans Schoofs;

de heren Bart Caron, Chokri Mahassine, André Van Nieuwkerke.

Toegevoegde leden:

de heer Piet De Bruyn;

de heer Jos Stassen.

Zie:

1631 (2007-2008)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

Blz.

1. Standpunt van de heer Johan Thielemans, voorzitter van de Sectorraad Kunsten en Erfgoed van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, gewezen voorzitter van de opgeheven Raad voor de Kunsten.....	4
2. Standpunt van mevrouw Katia Segers, voorzitter van de adviescommissie Kunsten	7
3. Standpunt van mevrouw Fran Devos, coördinator Verenigde Organisaties Beeldkunst (VOBK).....	9
4. Standpunt van de heer Hugo Vanden Driessche, voorzitter Overleg Kunstenorganisaties (oKo)	12
5. Standpunt van mevrouw Ann Olaerts, directeur Vlaams Theater Instituut (VTi), namens alle kunstensteunpunten	13
6. Vragen van de commissieleden en antwoord van de sprekers	15

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media organiseerde op 13 mei 2008 een hoorzitting over het ontwerp van decreet tot wijziging van het Kunstendecreet.

De toelichting van dit ontwerp van decreet door de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, gebeurde reeds op 24 april 2008.

1. Standpunt van de heer Johan Thielemans, voorzitter van de Sectorraad Kunsten en Erfgoed van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, gewezen voorzitter van de opgeheven Raad voor de Kunsten

De heer Johan Thielemans: Laat ik vooraf klaar en duidelijk zeggen dat de sector bijzonder positief heeft gereageerd op het Kunstendecreet. Ook al kunnen er opmerkingen worden gemaakt, en kan men wijzigingen voostellen, dat alles zet het Kunstendecreet niet op de helling. Na de eerste toepassing van het Kunstendecreet van 2 april 2004 zijn er technische mankementen tevoorschijn gekomen, en de voorgestelde wijzigingen trachten de tekst op een aantal punten te verbeteren.

Een paar krachtlijnen uit het Kunstendecreet van 2004 zijn: ten eerste dat er voor geopteerd werd om een algemeen Kunstendecreet te schrijven dat voor alle disciplines hetzelfde zou zijn. De voordelen van de vorige decreten, waarbij vooral het decreet voor de podiumkunsten model stond, werden nu uitgebreid naar werkelijk achtergebleven disciplines, zoals de plastische kunsten en de architectuur. Men heeft ook de schotten weggenomen, iets waarop velen in de kunstensector hadden aangedrongen. Het decreet zelf streeft naar een integrale aanpak.

Ik citeer graag de volgende passage: “Het decreet tracht tot een vereenvoudigde en transparante regelgeving te komen waardoor het niet enkel inspeelt op een aantal inhoudelijke tendensen in het kunstenveld, maar er ook structuur in aanbrengt. Het Kunstendecreet regelt naast projectmatige ondersteuning en kunstenaarsbeurzen, de erkenning en meerjarige subsidiëring van een uiteenlopende reeks professionele organisaties en werkingen in het beleidsveld kunsten. Naast de rechtszekerheid voor sectoren die vroeger ad hoc of via reglementen werden ondersteund, biedt het decreet ook administratieve vereenvoudiging. Bovendien kunnen ook individuele artiesten gesubsidieerd worden. Kunstenaars zijn dus niet meer verplicht om eerst een organisatiestructuur rond hun artistieke werking te creëren om voor subsidiëring in aanmerking te kunnen komen.

Na vier jaar hoeven de principes en de geest van het decreet niet zonder meer overboord gegooid te worden door een volledig nieuw decreet te maken.” Het citaat verwoordt niet alleen de overtuiging van de minister en zijn kabinet, maar ook van de sector zelf.

Ik wil hier een aantal belangrijke problemen behandelen zoals ze in het voorstel van decreet tot wijziging van het Kunstendecreet voorkomen. Dat een schottenloos decreet ook zijn eigen problemen heeft, is geregeld gebleken tijdens de vorige subsidieronde en de discussies die daarop gevolgd zijn in de Raad voor Kunsten. Het kunstenveld is zeer breed en gevarieerd, en de vraag moet opnieuw gesteld of een ver doorgedreven eenvormigheid op zich zelf geen problemen creëert.

Eén van de verzuchtingen van de sector was om de individuele kunstenaar te kunnen steunen. Daarvoor zijn beurzen voor kunstenaars ingevoerd. In de decreetstekst stond het woord ‘projectbeurs’, maar dat wordt nu vervangen door de woorden ‘projectsubsidie aan kunstenaars’. Deze nieuwe subsidiemogelijkheid is sterk bepaald door de gangbare praktijk uit de beeldende kunstensector vóór het in werking treden van het Kunstendecreet. De praktijk heeft uitgewezen dat de huidige regeling in het decreet niet aangepast is aan onder meer de sectoren zoals muziek en podiumkunsten. Rekening houdend met de beleidsprioriteit om meer middelen te geven aan individuele kunstenaars, is het dus absoluut noodzakelijk dat er een systeem wordt gemaakt dat praktisch toepasbaar is voor alle kunstenaars onafhankelijk van de sector. Een plastische kunstenaar werkt alleen, en het is dus zeer goed dat hij voor zijn artistieke activiteit steun kan vinden. Maar bij de podiumkunsten is dat anders. Een kunstenaar daar moet een beroep doen op een organisatie, hoe minimaal die ook is. Het steunen van een kunstenaar uit de podiumkunsten kan alleen per grote uitzondering.

De tekst van het ontwerp van wijzigingsdecreet maakt die nuance niet, maar in praktijk komt het erop neer. Het gevolg is dat er bij de podiumkunsten een watervalstelsel ontstaat: de kunstenaar komt niet in aanmerking voor vier jaar, daarna ook niet voor twee jaar, dan ook niet voor een project, en ten slotte verklaart hij zich een onafhankelijke kunstenaar en krijgt een zogenaamd rugzakje. Dat past niet in de geest van de nieuwe regeling.

Een ander probleem heeft zich voorgedaan bij het toewijzen van structurele subsidies voor twee jaar. Het invoeren ervan steunde op de ervaring dat het voor beginners moeilijk is om onmiddellijk op een termijn van vier jaar te denken en te plannen. De bedoeling van de tweejaarlijkse subsidie is precies om bepaalde initiatieven te laten rijpen, of om andere uitgebluste initiatieven op een sociaal aanvaardba-

re manier te laten uitdoven. Bij een analyse van de toewijzing van de tweejaarlijkse structurele subsidie blijkt dat er een reeks motieven hebben gespeeld die niet aan de geest van deze belangrijke nieuwe mogelijkheid voldoen. De decreettekst moet dus kunnen rekenen op een toepassing die volledig in de geest van de pleitbezorgers blijft. Er is dus een discrepantie tussen tekst, geest en toepassing.

Een ander aspect van deze regeling is, dat naast het bijsturen van de subsidiesystemen voor de individuele kunstenaars, het noodzakelijk is dat bij de volgende structurele subsidieronde nauwlettend de inspanningen van de structureel gesubsidieerde organisaties voor de individuele kunstenaars worden geëvalueerd. Dit zal gebeuren op basis van de feitelijke gegevens, aangeleverd in de zakelijke adviezen van de administratie. Bovendien moeten individuele kunstenaars terecht kunnen bij de grote organisaties en instellingen die beschikken over een eigen infrastructuur en administratief apparaat. De grote huizen moeten hun verantwoordelijkheid nemen en letterlijk en figuurlijk onderdak verlenen aan kunstenaars en kleine collectieven. We zijn er ons terdege van bewust dat dit een situatie creëert die zelf veel problemen kan doen ontstaan. Zo hebben we weet van een theatergezelschap dat ingegaan is op het verzoek van de minister, maar waarbij blijkt dat het niet geleid heeft tot meer efficiënt gebruik van de middelen. Eén van de kwalijke gevolgen van het daar gevoerde beleid is dat er zeer veel overhead is. Daarbij blijkt het samenbrengen van kunstenaars en collectieven ook geen zaligmakende oplossing, want we zien dat na een paar jaar deze constellatie op het punt staat van uiteen te vallen. Evaluatie is dus absoluut noodzakelijk.

Samengevat: de sectorraad is verheugd met de aanpassing aan de projectsubsidies voor kunstenaars, maar vraagt een praktischer en juister gebruik van de middelen die ter beschikking zijn. Er moet dus een differentiatie mogelijk zijn tussen de verschillende sectoren, die in de praktijk verschillend werken, zonder de schotten tussen de sectoren terug te plaatsen. De raad is ook bezorgd over de beschikbare subsidies. Het steunen van het kleine mag niet ten koste gaan van steun aan de groten. Het mogen geen communicerende vaten worden, wat meteen betekent dat men oog moet hebben voor een eventuele verhoging van de subsidiepot. Gebeurt dit niet, dan kan de voorgestelde maatregel nefaste gevolgen hebben.

Om het systeem zo soepel mogelijk te laten werken, komt het er op aan om de frictiemomenten op een positieve manier weg te werken. Zo is het nodig dat de opvattingen of conclusies van de administratie openlijk gelegd worden naast deze van de adviescommissies. Zulk een uitwisseling van informatie, argumenten en inzichten moet niet bij een wens blij-

ven, maar moet ook geformaliseerd worden. Op dat vlak blijkt het gemakkelijk te regelen. We weten allemaal dat er ook tussen de beslissing van de minister en de niet-bindende adviezen al dan niet belangrijke verschillen kunnen bestaan. Ook op dat vlak hebben we altijd gepleit voor een moment waar de beide partijen samenkomen. Het blijkt echter teveel gevraagd dat er structureel overleg tussen de beoordelingscommissies en de minister plaatsvindt, vooraleer de beslissingen worden openbaar gemaakt. Nochtans zou zo een moment de conflicten tussen beoordelingscommissies en de minister beter beheersbaar maken en het komt tegemoet aan de verzoeking om bij het adviseren ook het begrip onderhandeling concreet gestalte te geven.

In het Kunstendecreet werd een festivalcommissie ingevoerd. Van bij de aanvang werden er bezwaren geformuleerd. In de voorgestelde wijzigingen werd hier op ingegaan. Wat is immers het probleem? Festivals gaan over alle mogelijke disciplines. Een bepaalde discipline krijgt één vertegenwoordiger in de commissie, of gewoon geen vertegenwoordiger. Het is dan moeilijk om daarover te beslissen. We vinden ook dat de cultuurpolitiek zoveel mogelijk homogeen, transparant en begrijpbaar moet zijn. Maar hier schuilt het gevaar dat een beslissing over een muziekfestival helemaal niet spoort met de filosofie van de muziekcommissie. We vinden dat geen correcte toestand. Daarom wordt er nu terecht ingegrepen en zullen de festivals beoordeeld worden binnen hun discipline.

Het Kunstendecreet voert ook het begrip 'grote instellingen' in. De Vlaamse Regering wijst een aantal instellingen van de Vlaamse Gemeenschap aan op basis van hun symbolisch belang voor Vlaanderen. Met die instellingen wordt een aparte beheersovereenkomst gesloten. Er zijn vijf grote instellingen van de Vlaamse Gemeenschap: VRO/VRK, de Filharmonie, de Singel, Koninklijk Ballet van Vlaanderen en Vlaamse Opera.

In de Sectorraad Kunsten en Erfgoed is daarbij geopperd dat de lijst op dit ogenblik een soort historische groei heeft gekend, maar dat de discussie niet ten gronde is gevoerd. Het lijkt een ad-hocsituatie. Misschien moet men zich buigen over een werkbare definitie en dan nakijken wie in het veld onder de definitie valt. Moet men de discussie niet openen over het Museum voor Hedendaagse Kunst Antwerpen (MuHKA), het Stedelijk Museum voor Actuele Kunst (SMAK), het Concertgebouw? De raad zegt niet dat deze, en wellicht andere instellingen, onder dit hoedje moeten worden gevangen, maar wel dat er een discussie over de natuur zelf van een grote instelling noodzakelijk is, waarbij de lijst van zulke instellingen open blijft.

Bij de voorgestelde wijzigingen heeft men de term ‘geactualiseerd beleidsplan’ vervangen door de term ‘actieplan’. Het is meer dan een verschil in terminologie. Er deed zich inderdaad een probleem voor bij de beoordeling van het beleidsplan. Dat is eigenlijk een voorstel van de kant van de organisaties. Daarop volgt dan een beoordeling, wat in de meeste gevallen tot gevolg heeft dat men minder middelen krijgt dan gevraagd. Dat heeft dan zeker repercussies op het beleidsplan. Dit wordt nu expliciet bijgesteld, door het indienen van een actieplan – een actieplan dat dan realistisch is. Het beleidsplan is dan de droom, het actieplan, de droom gecorrigeerd door het realiteitsprincipe. Er wordt terecht geklaagd over de toenemende last op administratief vlak. Maar door het invoeren van het actieplan wordt met het oog op administratieve lastenvermindering het indienen van een aangepast meerjarig beleidsplan en een jaarlijks geactualiseerd beleidsplan gereduceerd tot het jaarlijks indienen van een actieplan.

Een moeilijk punt is in het verleden steeds de koppelsubsidie geweest. Als de Vlaamse Gemeenschap een bepaald bedrag aan een stadstheater gaf, dan werd er in het decreet gevraagd dat de lokale overheden automatisch eenzelfde bedrag zouden bijleggen. Die wens kon op niet veel sympathie rekenen, omdat steden en provincies zich verplicht voelden om een beslissing te volgen, waaraan zijzelf niet te pas waren gekomen. Een bijkomend probleem was dat de koppelsubsidie niet afdwingbaar was. Dat er in Antwerpen en Brussel anders werd gereageerd hoeft dan ook geen betoog. Er was immers geen mogelijkheid om te sanctioneren. Nu is er het voorstel om de koppelsubsidies te schrappen.

De Raad kan daarmee instemmen, maar stelt de vraag of dat de instellingen niet in een moeilijk parket duwt. De tekst wil natuurlijk dat de lokale overheden zich bij de belangrijke instellingen betrokken blijven voelen. Al verwacht men van deze instellingen dat ze belangrijk zijn voor de Vlaamse Gemeenschap, toch is het ook zo dat een plaatselijke verankering gewenst is. Maar de tekst vraagt nu aan de instellingen om met de eigen overheden te onderhandelen. De raad vindt dat men twee partijen tegenover elkaar plaatst die niet hetzelfde gewicht hebben. De sectorraad zou graag zien dat bij deze nieuwe onderhandelingen de Vlaamse Gemeenschap expliciet een rol zou vervullen.

De sectorraad heeft gemerkt dat in artikelen 49, 1°, en 50, 1°, van het wijzigingsdecreet de bepalingen geschrapt worden waarbij de door de Vlaamse Regering aangewezen dienst kandidaat-leden voor de beoordelingscommissies en de adviescommissie voorstelt. De sectorraad erkent dat de minister de eindbeslissing neemt, maar ziet niet in waarom de administratieve diensten niet betrokken zouden wor-

den. De sectorraad zou de competentie van de administratie niet graag helemaal uitgeschakeld zien. Vandaar dat de sectorraad adviseert om de bepalingen in artikelen 49, 1°, en 50, 1°, niet te schrappen. Het samenspel met en de competentie van de administratie mag niet verloren gaan, ook niet in de teksten.

Tot slot een punt waarmee de sectorraad helemaal niet akkoord gaat, namelijk de advisering van de volgende structurele ronde. De datum en de periode vallen slecht, het is immers een verkiezingsjaar. De beslissing druist bovendien volledig in tegen de geest van het Kunstendecreet. Onder het mom van technische mankementen neemt men hier een politieke beslissing die de beoordelingscommissies verhindert om een goede beslissing te kunnen nemen. De vier- en tweejarige toekenningen hebben een reden: voldoende in- en uitgroeimogelijkheden. Nu zou men alles voor drie jaar toekennen, zelfs de tweejarige subsidies. Maar de vierjarige zouden tot drie jaar gereduceerd worden. Het verschil wordt dus opgeheven, wat zeker de bedoeling niet kan en mag zijn. Als om de vijf jaar het ritme op deze manier wordt onderbroken, is elke continuïteit verdwenen. Als deze beslissing op zulke korte tijd wordt genomen, zal het in de toekomst altijd een probleem blijven. De sectorraad wenst dan ook dat het ritme gewoon wordt aangehouden, en dat de bestaande decreettekst wordt gevolgd.

Ik wil hierbij wel opmerken dat het nodig is om zich over het probleem te buigen. Mij lijkt het volgende denkspoor een goede uitweg. De termijn voor de structurele subsidie zou ingaan een jaar na de verkiezing. De twee termijnen zouden dus parallel lopen. De nieuwe minister van Cultuur zou op die manier een jaar de tijd hebben om zijn beleid uit te werken, en een studie te maken van het beleidsdomein. In zijn tweede ambtsjaar kan hij dan de nieuwe beslissingen laten ingaan. Met deze wijzigingen zou het mechanisme verlopen zonder te verzeilen in de moeilijkheden die zich nu voordoen, en die zich zullen blijven voordoen als men niet creatief gaat denken aan de periodes en de afstemming.

Daarom herhaal ik het advies van de sectorraad: de sectorraad eist dat het decreet correct wordt toegepast. Dat zou betekenen dat genomen beslissingen met een jaar worden verlengd of dat, indien de timing dat toelaat, de huidige minister nog een beslissing neemt. Over dit probleem heeft de vorige Raad voor de Kunsten zich reeds gebogen. De sectorraad herhaalt de vraag van de Raad voor de Kunsten om het Kunstendecreet af te stemmen op de regeerperiode van de Vlaamse Regering.

Ter afronding, de nieuwe structuur van beter bestuurlijk beleid heeft haar eigen moeilijkheden. Het

gaat vooral over doorstroming van informatie. Bij het vorige systeem gebeurde dat spontaan en organisch. Nu dreigt de strategische raad al heel vlug veraf te staan van het concrete gebeuren in het werkveld. Zo is er boven de commissies die zich over de dossiers buigen, een adviescommissie Kunsten. Ik wil niet verhelen dat men niet altijd gelukkig is met de taak van die commissie zelf. Dat moet in de toekomst zeker bekeken worden. Maar deze commissie doet werk dat essentieel is voor een strategische advisering. Het is zelfs zo dat deze commissie op haar vlak niet anders dan adviezen kan formuleren die een strategische relevantie hebben. Het komt er dan op aan om geen dubbel werk te doen en om de communicatielijnen open te houden. Daar is zeker te weinig rekening mee gehouden in de managertheorie die aan de grondslag ervan ligt. Ook deze structuur zal moeten worden geëvalueerd en er zal moeten worden over nagedacht.

Kortom, de sectorraad kan zich vinden in de voorgestelde wijzigingen, maar vraagt voor de bovenstaande punten toch de volle aandacht.

2. Standpunt van mevrouw Katia Segers, voorzitter van de adviescommissie Kunsten

Mevrouw Katia Segers: De adviescommissie Kunsten heeft zich de afgelopen maanden gebogen over de voorgestelde wijzigingen, want ze was intens betrokken bij de voorbereidingen ervan. De adviescommissie is het eens met de voorstellen, op één uitzondering na. Parallel met de adviezen over de wijzigingen heeft de adviescommissie samen met de voorzitters van de verschillende beoordelingscommissies hard gewerkt aan een landschapsnota. Die landschapsnota is gemaakt op basis van de landschapsnota's van de verschillende beoordelingscommissies en vormt de basis van de wijzigingen aan het Kunstendecreet. Daarom heeft de adviescommissie de gelegenheid aangegrepen om haar voornaamste bevindingen met betrekking tot de herschikking van het kunstenlandschap aan het parlement te presenteren. Concrete voorstellen naar aanleiding van de herschikking van het Kunstendecreet alsook de uitnodiging voor de hoorzitting zijn al aan de Vlaamse Regering overgemaakt.

Ik trek de discussie een beetje open. Dat is belangrijk om te begrijpen waar het Kunstendecreet heen gaat en in het licht waarvan de voorstellen tot wijziging ervan moeten worden begrepen. Uit de tweejaarlijkse ronde blijkt dat er een status-quo is. Het beschikbare budget is gelijk gebleven. De adviescommissie heeft samen met de beoordelingscommissies heel hard haar best gedaan om binnen die contouren te blijven. Dat is niet helemaal gelukt. De adviezen van de commissies samen hebben het bud-

get voor 11 percent overschreden. In totaal zijn er 184 dossiers ingediend, 126 ervan kregen een positief advies en 115 zijn uiteindelijk gesubsidieerd. Dat is vergelijkbaar met de situatie van 2006-2007, dus een status-quo.

Dat betekent niet dat er een volledige status-quo is. In de dossiers zijn er een aantal verschuivingen. De adviezen stelden de instroom van 36 organisaties en de uitstroom van 22 organisaties voor. De beslissing van de minister heeft ertoe geleid dat er momenteel 18 nieuwe organisaties het gesubsidieerde kunstenlandschap instromen, terwijl er 11 uitstromen. De dynamiek is dus aanzienlijk. Een belangrijke conclusie is dus dat het Kunstendecreet en de manier waarop het geconcipeerd is, werkt. Het systeem van de beoordelingscommissies en de adviescommissie werkt ook, in die zin dat de minister in 82 percent van de gevallen het advies, zowel zakelijk als artistiek, volgt. De landschapsanalyse tracht via een globaal overzicht een SWOT-analyse (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats = sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen) te maken.

Het Kunstendecreet beoogt een schottenloos landschap. Dat werkt in de praktijk. Er tekent zich een duidelijke tendens tot hybridisering af. Organisaties en projecten verlaten hun eigen sector en er zijn ook meer raakvlakken tussen de sectoren. Op niveau van de beoordelingscommissies – en dat is een beetje paradoxaal – bestaat datzelfde schottenloze denken nog niet altijd. De beoordelingscommissies denken vaak vanuit hun sector en nemen de verdediging ervan op. Alleszins leidt de hybridisering tot een grote diversiteit van de kunsten. De organisaties, zowel kleine als grote, slagen erin een sterke werking uit te bouwen, vaak met zeer weinig middelen.

Een andere belangrijke tendens is de enorme internationale gerichtheid. Vlaanderen meet zich in sectoren als muziek, dans, beeldende kunsten, met de rest van de wereld. Stilaan valt ook de internationalisering van de theaterwereld op.

Een volgend belangrijk sterktepunt van het kunstenlandschap is de doorzettende professionalisering. Die gaat gepaard met een enorme experimenteerdrijf, die ook te maken heeft met de hybridisering. Een volgend en laatste positieve punt is dat er wordt samengewerkt, niet alleen tussen individuele kunstenaars en organisaties maar ook tussen organisaties onderling. Die samenwerking heeft een positieve impact op kleine, nieuwe organisaties die zich in het zog van de grote kunnen laten meeslepen.

Dat neemt niet weg dat er een aantal bedreigingen zijn. De adviescommissie Kunsten constateert voor eerst een onevenwichtige ontwikkeling van het landschap tussen enerzijds grote en kleine organisaties.

Dat heeft te maken met de stagnering van de budgetten die maken dat kleine, beginnende organisaties het met minimale budgetten moeten doen, maar ook met de steeds grotere complexiteit van de subsidiekanalen. Er is immers een toename van subsidiemiddelen. Dat leidt er echter toe dat sommige, vooral kleinere organisaties door de bomen het bos niet meer zien. De grote gevestigde organisaties gaan zich een beetje gedragen als subsidieshoppers die ongelofelijk bedreven zijn in het bemachtigen van subsidies. Nieuwkomers zijn daar veel minder bedreven in.

Een belangrijk probleem dat beoordelingscommissies aan de adviescommissie signaleren, is de al te beperkte projectenpot. Die zou minstens 10 percent moeten stijgen. De middelen zijn al licht gestegen maar onvoldoende om het gevaar van betonning van het landschap af te wentelen. De projectsubsidies zijn de ideale manier voor kleine organisaties om in te stromen.

Tweejarige subsidies zijn voor de meeste organisaties een bijkomende inkomstenbron. De adviescommissie is echter van mening dat het systeem van tweejarige subsidies voorbehouden moet zijn voor nieuwe organisaties of voor organisaties wier werking stopgezet wordt. Dat maakt ook dat het systeem van tweejarige subsidie versus vierjarige heel andere mechanismen zijn. Die zouden in onze opvatting gerespecteerd moeten blijven.

Een ander belangrijk punt is de verhouding tot het lokale kunstbeleid: de kern van het debat. Het Kunstendecreet wordt overbevraagd vanuit dat stedelijke, lokale niveau, en daarom moet die relatie uitgeklaard worden.

Er is immers een status-quo doordat de beschikbare budgetten vanuit het Kunstendecreet stagneren. Dat impliceert echter ook dat de instroom aan initiatieven belemmerd kan worden en het verhindert vooral de groei en professionalisering van sommige organisaties, en de ontwikkeling van nieuwe sectoren die nochtans als prioriteit zijn bestempeld.

Op basis van het landschap en binnen de marges van de aanbevelingen die we in het kader van het Kunstendecreet en vooral de uitvoeringsbesluiten hebben geformuleerd, zien we voor de toekomst vooral de nood aan een uniformering en objectivering van de adviesprocedure. De adviescommissie is er trots op dat ze de aanzet heeft gegeven voor een gestandaardiseerd subsidie-aanvraagdossier. Dat zou het voor kunstorganisaties eenvoudiger moeten maken om subsidies aan te vragen en heeft enkel dat tot doel. Het is echter niet enkel een goede zaak voor indieners van dergelijke aanvragen, maar kan ook de taak van de beoordelingscommissies inzake evaluaties

verlichten. Ook op dat niveau is het nodig meer uniform en geobjectiveerd te werken. Naast een gestandaardiseerd aanvraagdossier, is volgens ons dan ook een gestandaardiseerd evaluatieformulier onontbeerlijk. Daarin kan dan de parameter kwaliteit en het gewicht dat aan de bijkomende criteria wordt gegeven – en erg verschilt van commissie tot commissie – worden opgeheven. Zo bekomt men een transparant adviesproces.

De beoordelingscommissies beoordelen vandaag nog te veel op het niveau van de individuele dossiers en de kwaliteit van de individuele dossiers. Het is volgens ons belangrijk dat ze ook een globale visie ontwikkelen op het veld en hun subsector. Strategische doelstellingen worden te vaak onderschat. Het adviesproces zal aan transparantie winnen als er een soort vademecum beschikbaar zou zijn over de procedure van advisering voor de beoordelingscommissies, en dit op basis van best practices.

Ten slotte hebben wij ook een aantal beleidsaanbevelingen. Een grotere transparantie van de subsidiekanalen vindt de adviescommissie essentieel. De toename van middelen voor de kunstensector de voorbije jaren was een positieve zaak, maar maakte de situatie er paradoxaal genoeg niet eenvoudiger op. Vooral nieuwe organisaties zagen door het bos de bomen niet meer. De grote verscheidenheid van subsidiekanalen kan ook een versnippering van de middelen teweegbrengen en een toegenomen dossierlast bij de organisaties, die bij diverse subsidiekanalen moeten langsgaan. Het lijkt ons daarom cruciaal dat hierover heldere informatie wordt verstrekt ten behoeve van indieners en beoordelingscommissies. Wij hebben voorgesteld het agentschap Kunsten en Erfgoed als informatieloket te laten fungeren. Het moet de organisaties doorheen de aanvraagprocedure loodsen. Ook de inrichting van een kruispunt databank moet worden onderzocht. Die kan ervoor zorgen dat het voor de beoordelingscommissies duidelijk is wie waar een subsidieaanvraag heeft ingediend.

De projectenpot zou absoluut moeten worden opgetrokken.

Een van de meest fundamentele wijzigingen van het Kunstendecreet is het terugbrengen van de subsidieperiode op drie jaar. Dit vult het onderscheid uit tussen de doelstellingen van tweejarige en vierjarige subsidies. Deze waren respectievelijk bedoeld ter garantie van de in- en uitstroom, en dat gaat hiermee verloren, vindt de adviescommissie.

Vervolgens lijkt het ons ook zinvol om werk te maken van een benchmarking. Het is niet alleen noodzakelijk om standaardformulieren te ontwikkelen voor aanvraag en evaluatie. Ook de subsidiebedra-

gen moeten geobjectiveerd worden in functie van de aard van de activiteiten, de omvang van de organisaties, de infrastructuur en het personeelsbestand. Dat moet het Mattheuseffect tegengaan. De idee van eens gesubsidieerd, altijd gesubsidieerd, dat ervoor zorgt dat bepaalde organisaties met een geschiedenis van twintig jaar of meer, enorm sterk staan in het volledige landschap, zorgt voor een groot onevenwicht tegenover nieuwe organisaties. Dat ze sterk staan, is op zichzelf uiteraard geen punt. Het moet dus mogelijk zijn te werken met richtbedragen voor subsidies.

De adviescommissie Kunsten is ervan overtuigd dat de wijzigingen aan het Kunstendecreet zoals ze voorliggen, grosso modo een verbetering betekenen voor de kunstorganisaties. Dat is zeker zo voor de individuele kunstenaars, wat ons zeer verheugt. Er zijn heel wat van onze adviezen en opmerkingen ter harte genomen, maar er is bovenal gewerkt aan een grotere transparantie inzake het adviseringsproces. Er is nog ruimte voor verbetering, die gerealiseerd moet worden in de uitvoeringsbesluiten.

Het enige punt waar we vragen bij hebben, is de subsidietermijn van drie jaar. Wij zijn ervan overtuigd dat het terugbrengen van de twee- en vierjarige subsidies tot drie jaar zeer ingrijpend is. Naast de verschillende finaliteit van beide, heeft de invoering van een driejarige termijn verstrekking gevolgen voor het veld. De drempel voor nieuwkomers wordt hoger, want ze moeten meteen een dossier indienen dat over vier jaar gaat. Heel wat organisaties zijn echter begonnen via projectsubsidies, en groeiden dan via de tweejarenplannen door. De stap naar vier jaar is veel hoger.

De facto betekent de omschakeling naar drie jaar ook een consolidatie van het veld tot 2012. Dat zal het eerste jaar zijn dat nieuwkomers kunnen instappen. De tweejarige subsidies als uitstapregeling, kon nog. Drie jaar is onmenselijk en onverantwoord om een uitstap te regelen.

Ook voor de vierjarige termijn is dit slecht nieuws, want zij verliezen de facto een jaar. Concreet betekent het voor de muzieksector dat ze voor de tweede keer op rij voor drie in plaats van voor vier jaar subsidies zullen ontvangen.

3. Standpunt van mevrouw Fran Devos, coördinator Verenigde Organisaties Beeldkunst (VOBK)

Mevrouw Fran Devos: De ledenorganisatie VOBK is de belangenbehartiger en het overlegplatform van professionele organisaties in het domein van de beeldende, audiovisuele en mediakunsten en de professionele musea. VOBK wil enkele opmerkingen

geven bij dit wijzigingsdecreet, maar ik geef eerst een stand van zaken van de beeldkunstsector na invoering van het Kunstendecreet.

Op de hoorzitting van 12 februari 2004 over het Kunstendecreet (*Parl. St. VI. Parl. 2003-04, nr. 2019/2*) wees VOBK reeds op de bijzondere positie van de beeldende kunsten. Sindsdien zijn de activiteiten als belangenbehartiger uitgebreid naar andere sectoren, maar we hebben het vandaag over beeldende, audiovisuele en mediakunsten. VOBK stipte aan welke de gevaren van het Kunstendecreet waren voor een sector die het zwakke broertje van de podiumkunsten was. Het riep op om erover te waken dat er zich voor deze sector geen Mattheuseffect zou voordoen door alle sectoren op één lijn te plaatsen.

Onze vrees was niet helemaal ten onrechte, want na twee volwaardige beslissingsrondes zien we dat voor de beeldende kunsten slechts twee organisaties voor vier jaar gesubsidieerd zijn. Als we kijken naar de evolutie van het subsidieniveau voor organisaties beeldende kunst zien we na de grote stijging bij de eerste ronde in 2006, weer een daling optreden vanaf de tweede ronde. Dat is ook helemaal niet vreemd. De organisaties van onze sector zijn professioneel namelijk veel minder ontwikkeld en lopen dus het risico om minder goed beoordeeld te worden, vooral op zakelijk vlak. De subsidies aan individuele kunstenaars gingen in 2001 en 2002 de hoogte in maar, een kleine heropleving in 2005 buiten beschouwing gelaten, zitten sindsdien ook weer in een dalende trend.

De verhoudingen binnen het kunstenlandschap zijn ongewijzigd. Percentueel is er een inhaalbeweging gebeurd voor beeldende kunsten, wat een verdubbeling van de middelen betekende. De nominale stijging voor andere sectoren was echter even groot en de verhouding blijft dus gelijk. Als we het gemiddelde subsidiebedrag per organisatie bekijken in de verschillende velden, dan zien we dat de audiovisuele kunsten nog steeds net onder de 100.000 hangen en de beeldende net onder 200.000. Ze zitten in de staart van de verdeling.

Het gaat dus niet zo goed met deze sector. Door de plotse groei van middelen en de bijhorende verhoogde verwachtingen zijn heel wat groeipijnen ontstaan. Organisaties hebben vaak mensen moeten aannemen om de zakelijke én artistieke leiding op zich te nemen. Deze mensen zitten in een leerproces. Binnen VOBK willen we in de nabije toekomst meer aandacht besteden aan een begeleiding voor de organisaties op zakelijk vlak. Momenteel krijgen wij nog te veel basisvragen van ledenorganisaties, zoals wat een burgerlijke-aansprakelijkheidsverzekering is en of ze dat moeten hebben. Ook de relatief grote organisaties kennen groeipijnen. Hun budgetten zijn op

alle vlakken ruim ontoereikend voor de doelstellingen die ze willen bereiken, en ze volstaan ook niet om te voldoen aan de verwachtingen die met het Kunstendecreet zijn geschapen.

De geest van het decreet is heel mooi en nobel: voor alle kunstdisciplines gelijkberechtiging. Maar in de praktijk zijn de middelen er nog niet om dit uit te voeren zoals het zou moeten.

Ik licht vervolgens graag de standpunten toe van deze sector bij het wijzigingsdecreet. Daarbij vertrek ik vanuit de voorstellen die VOBK zelf heeft gedaan en die we niet in het wijzigingsdecreet terugvinden.

Het steunpunt voor Beeldende, Audiovisuele en Media-kunsten (BAM) organiseerde op het kabinet een reeks rondetafelgesprekken over ondersteuning aan individuele kunstenaars. Daar werd het instrument van de trajectbeurs voor kunstenaars aangebracht als een interessante manier om kunstenaars met zo weinig mogelijk planlast zo concreet mogelijk hun carrière te laten plannen op termijn van enkele jaren. Kunstenaars organiseren zich immers niet zoals een theatergezelschap dat doet, en dat subsidies kan aanvragen voor vier jaar. Beeldende kunstenaars moeten bij de beurzen voor kunstenaars blijven en die zijn tot nu beperkt tot maximaal één jaar.

Voorts is er het schrappen van de jaarlijkse geactualiseerde beleidsplannen of 'actieplannen'. VOBK vindt dat, als een gesubsidieerde organisatie eenmalig een aangepast beleidsplan voor de gesubsidieerde periode heeft ingediend en elk jaar een werkingsverslag voorlegt, dat net zo goed als basis voor evaluatie kan dienen. Dat is in de jeugdsector ook zo, en in de erfgoedsector zijn die jaarlijks geactualiseerde beleidsplannen ook geschrapt. Het is goed dat er een afzwakking gebeurt naar actieplannen, maar VOBK is voorstander van een schrapping.

Met betrekking tot het percentage eigen inkomsten, is voor de organisaties beeldende kunsten voorzien in een percentage eigen inkomsten van 5 procent. Subsidies van andere overheden tellen niet mee. Bij organisaties beeldende kunst zijn de meeste activiteiten gratis voor het publiek en dat wil VOBK zo houden. Voor beeldendekunstencentra is een percentage eigen inkomsten vooropgesteld van 12,5 procent. Zij werken echter op dezelfde manier als de organisaties beeldende kunst en dat schept voor die centra een heel moeilijke situatie. Door het feit dat we in een sector zitten die momenteel voor twee jaar nog gesubsidieerd is, doet het probleem zich nog niet voor. De kunstencentra willen echter niet eeuwig in dat tweejarige parcours blijven zitten. Het lijkt ons geen slecht idee om het decreet alvast aan te passen voor het geval de sector ooit in een vierjarige subsidiëring

terechtkomt. Die 12,5 procent is immers onhaalbaar.

De Vlaamse overheid kan op dit moment tot drie maanden voor de indiening van een nieuwe subsidieaanvraag een lijst met aanvullende criteria kenbaar maken. In de praktijk, en zeker voor dossiers die per 1 september worden ingediend, zullen organisaties nooit de tijd hebben om hun meerjarige beleidsplannen in overeenstemming te brengen met de bijkomende criteria. VOBK vraagt om de termijn waarvoor de aanvullende criteria bekendgemaakt moeten worden te verlengen tot zes maanden.

Voorts is er een bedenking bij de deadline voor organisaties die van een tweejarige werking op een vierjarige willen overstappen. Indien een organisatie gesubsidieerd wordt voor de gehele werking 2008-2009 en ervoor opteert in de volgende fase gesubsidieerd te worden voor vier jaar (2010-2013), dan moet hypothetisch het aanvraagdossier opgestart worden in de eerste helft van 2008, met deadline op 1 september 2008. Dat is in het eerste jaar van hun werkingssubsidie. Dat is heel vroeg om met een half jaar werking al te kunnen evalueren en een planning voor vier jaar op te maken, en met name de vier jaar die ingaan over nog eens anderhalf jaar. Ze moeten dus meer dan vijf jaar vooruitkijken. In plaats van dit probleem op te lossen, wordt de deadline voor tweejarig gesubsidieerde organisaties ook vervroegd naar 1 december waardoor elke tweejarig gesubsidieerde organisatie nu een aanvraagdossier moet opmaken, nog voor het eerste jaar van de werkingsperiode is afgesloten. Het probleem wordt dus nog scherper.

Wat als de Vlaamse Regering niet tijdig beslist over de subsidiëring van een meerjarige periode? Dan wordt de termijn voor een reeds gesubsidieerde organisatie met één jaar verlengd. Organisaties die een eerste aanvraag hebben ingediend, zitten dan echter wel met een probleem. Ook in die gevallen moet een oplossing voorhanden zijn. Dan moet worden voorzien dat er alsnog een beslissing moet genomen worden, of er moet sprake zijn van een automatische doorverwijzing naar projectsubsidies zonder het dossier opnieuw te moeten schrijven en indienen, zodat de aanvraag nog als project voor een jaar kan worden beoordeeld. Het kan zeker niet dat zij in voorkomend geval automatisch een jaar lang niets ontvangen en dus de dupe zijn van de laattijdigheid van de regeringsbeslissing.

Voor creatieopdrachten beeldkunst geldt een vereiste dat originelen, ontwerpsetsen enzovoort bij de administratie worden gedeponereerd. Daardoor creëert men voor de administratie een archiveringsproblematiek. VOBK vraagt om de mogelijkheid om het 'origineel' weer op te vragen na verloop van tijd of om het

deponeren van kopieën van de ontwerpen toe te laten.

In het Kunstendecreet ontbreken uitstapregelingen. De tweejarige subsidie dient als uitstapregeling, maar dat is decretaal eigenlijk niet echt vastgelegd. Alles is nogal vaag en vraagt vertrouwen in het goede bestuur en de goede wil van de dienstdoende minister van Cultuur. VOBK zou liever zien dat decretaal wordt vastgelegd dat de tweejarige subsidieperiode dienst doet als uitstapregeling en dat bij een uitstap duidelijk gecommuniceerd moet worden. Bij de eerste beslissingsronde hadden heel wat organisaties voor vier jaar een aanvraag ingediend, terwijl ze voor twee jaar gesubsidieerd werden, waardoor ze zich afvroegen of ze dan in een uitstapregeling zaten.

Bij de subsidieregeling voor kunstenaars in het Kunstendecreet stelde VOBK voor om ook 'experts' te honoreren. Onder meer in deze sector is bijvoorbeeld ook een curator ontzettend belangrijk om tentoonstellingen samen te stellen. Het lijkt ons een goed idee om ook in de mogelijkheid van projectbeurzen voor dat soort van mensen te voorzien.

VOBK heeft ook een aantal standpunten inzake de voorliggende wijzigingen. Eerst en vooral sluit VOBK zich volledig aan bij het standpunt van zowel oKo, de nieuwe Sectorraad Kunsten en Erfgoed als de adviescommissie voor de Kunsten wat betreft de driejarige subsidieperiode die ingevoerd wordt met het door artikel 54 in het Kunstendecreet in te voegen artikel 89bis. Het decreet legt geen subsidiëeringsvoorwaarden vast voor het aanvragen van subsidies voor een driejarige werkperiode en voorziet zelfs niet in een mogelijkheid om voor drie jaar subsidies aan te vragen.

Er is wel degelijk nagedacht over de opsplitsing tussen tweejarige en vierjarige werkingen, wat van belang is. In onze sector is die instroom met twee jaar en de mogelijkheid om na twee keer twee jaar over te stappen naar een vierjarige werkingssubsidie niet zo evident. Ze zijn na die periode vaak nog niet klaar om dat te doen. De beeldende kunstensector zit nog in een leerproces, met heel veel veredelde vrijwilligers. Dat kan niet worden vergeleken met bijvoorbeeld de podiumkunsten, waar men zeer goed weet hoe men met werkingssubsidies moet omgaan en die op dat vlak georganiseerd is sinds de jaren zeventig. Nu er subsidies zijn, worden veel van de vrijwilligers in de beeldende kunstensector eindelijk deeltijds ingeschreven, maar ze werken nog altijd voltijds. Ze hebben geen kaas gegeten van boekhouding, verzekering, en dies meer, maar weten wel wie de goede kunstenaars zijn en hoe een goede tentoonstelling eruit moet zien. Die inhoud is net zo belangrijk om een organisatie te runnen. Als die organisaties plots op drie of vier jaar moeten overstappen, zal

dat botsen en heel wat veelbelovende organisaties zullen ertussenuit vallen als ze die overstap naar een langere structurele werking te vroeg moeten maken. Ik citeer in verband met de driejarige werking nog de adviescommissie voor de Kunsten: "In essentie gaat deze beslissing in tegen de bepalingen, de inhoud en de geest van het Kunstendecreet.". Die zin zegt alles.

De timing van deze decreetswijziging is nogal ongelukkig gekozen. De organisaties zijn begonnen met de voorbereidingen van hun beleidsplannen. Er heerst dus veel onrust in de sector, en de betrokkenen vragen zich af voor welke periode ze een dossier aan het schrijven zijn. Er is geen rechtszekerheid of duidelijkheid. Dit zou een periode moeten zijn van bezinning over de eigen werking en over de plannen voor de toekomst, niet een periode van onzekerheid over de tijdspannes en decretale regelgeving waarbinnen gedacht moet worden.

VOBK staat voor het overige volledig achter de minister voor wat betreft de grotere aandacht voor de individuele kunstenaar, de planlastvermindering en de optimalisatie van de kwaliteitsbeoordeling. We geloven echter dat hiervoor geen decreetswijziging nodig is. Het is alvast niet nodig om het format aan de organisaties aan te bieden. Onze sector is sowieso zelf vragende partij voor een format.

Wij blijven ook pleiten voor één geïntegreerd preadvies, waardoor de organisatie beter zicht krijgt op de visie van de beoordelende instanties. Als de minister een dossier ontvangt, dat zakelijk negatief, maar artistiek positief is geadviseerd, wat moet hij daar dan mee aanvangen als er niet over gedelibereerd is en er geen akkoord is bereikt ter zake? Een geïntegreerd advies bij het voorontwerp van beslissing is dan goed.

Het voorbereiden van een Europees subsidiedossier lijkt op het eerste zicht zeer nuttig en het toekennen van subsidies hiervoor nobel. VOBK wil echter wijzen op het feit dat er op dit moment reeds te weinig middelen zijn binnen het Kunstendecreet om alle projecten en structurele werkingen met voldoende middelen te honoreren. Hiermee dreigt men onrealistische verwachtingen te scheppen. We stellen ons de vraag of het stimuleren van Europese subsidiedossiers niet buiten het Kunstendecreet kan worden opgenomen. Er zijn ook andere sectoren waarvoor dit zou moeten gelden. We zien niet in waarom dit van de pot van het Kunstendecreet moet komen.

In het kader van de enveloppenfinanciering zouden organisaties vanaf een bepaald subsidiebedrag geen bijkomende optionele creatieopdrachten kunnen aanvragen. VOBK vindt dat het net meer zou moeten worden aangemoedigd.

Als een kunstenaar een beurs krijgt, bouwt hij geen sociale rechten op want een beurs is geen loon. Als hij van een organisatie een creatieopdracht krijgt, doet hij dat wel want een honorarium is een loon. Bovendien is in dat tweede geval, dat wij graag vaker zouden zien, ook meer zakelijke en organisatorische begeleiding van de kunstenaar door de organisatie mogelijk. De betrokkenheid is groter. Wij begrijpen anderzijds de zorg van het kabinet dat organisaties met creatieopdrachten als corebusiness, opnieuw langs dit potje passeren. Ik denk nochtans dat de beoordelingscommissies in staat zijn uit te maken waar de prioriteiten liggen. Het volstaat om hen de richtlijn te verschaffen om de genoemde aanvragen niet goed te keuren. Ze zullen dan wel vanzelf opdrogen.

De honorering van kunstenaars valt niet eenduidig vast te leggen in een decreet. Sommige organisatievormen, zoals audiovisuele festivals, werken niet met individuele kunstenaars maar met distributeurs. Wat zit er in de honorering: vormt zij een loon of veeleer een uitkoopsom waarin ook productiekosten zitten? Is ook een kleine (onkosten)vergoeding een honorering? Hoe definieert men 'kunstenaar'? Doordat deze vragen niet goed konden beantwoord worden, is inmiddels een consensus gegroeid over de schrapping van dit deel.

Wat gebeurt er met goede projecten in foute landen?

Wij stellen verder voor om het verschil te behouden in de indiendata voor periodieke publicaties, naargelang de organisaties een werkingssubsidie voor twee of vier jaar aanvragen, net zoals bij de andere organisatievormen.

Wij zijn verder bezorgd over de schrapping van opmaak door de administratie van een lijst van kandidaat-leden voor de commissies. Het is jammer dat haar knowhow niet meer wordt gebruikt. Daarom pleiten wij voor het behoud hiervan.

Het doel van de gelijkberechtiging voor alle kunstdisciplines is nobel, maar in de praktijk zijn er te weinig middelen. De volgende beslissingsperiode heeft dus nog meer dan een wijzigingsdecreet, een nieuwe middeleninjectie nodig.

4. Standpunt van de heer Hugo Vanden Driessche, voorzitter Overleg Kunstenorganisaties (oKo)

De heer Hugo Vanden Driessche: OKo vertegenwoordigt het gros van de gesubsidieerde podiumkunsten- en muziekorganisaties in Vlaanderen en is bijgevolg goed geplaatst om het standpunt van die sector te vertolken.

Eerst en vooral wil ik benadrukken dat wij de drie aandachtspunten die aan de basis liggen van de wijziging (planlastvermindering, aandacht voor de individuele kunstenaar en meer kwaliteitszorg binnen de beoordeling), volledig onderschrijven. Over de wijze waarop de aanpassing haar weerslag krijgt in het ontwerp en over de timing van de subsidiebeslissing hebben we echter wel een aantal bedenkingen.

OKo wenst een correcte toepassing van het huidige Kunstendecreet. OKo weet dat aanpassingen aan het decreet noodzakelijk zijn en heeft hiervoor reeds in 2006 voorstellen op tafel gelegd. Laat het echter duidelijk zijn: in essentie en naar de geest blijven wij het huidige Kunstendecreet en de basisprincipes die eraan ten grondslag liggen, onderschrijven. In die zin vinden wij het essentieel dat een volwaardige meerjarige beslissing door deze regering wordt genomen: een beslissing die duidelijkheid brengt en (rechts)zekerheid garandeert voor de sector.

Een verlenging met één jaar is decretaal wel mogelijk maar blijft een noodoplossing die democratisch gezien een deficit vertoont. Een dergelijke beslissing verlengt immers de bestaande situatie zonder meer, vereist geen onderbouwde meerjarige dossiers van de sector en geen verantwoorde beslissing van de minister, verhindert broodnodige aanpassingen, verhindert het bestraffen van aanmodderende instellingen en het instappen van nieuwe initiatieven. Het is alsof heel de sector gezakt is en een jaar moet zitten-blijven. OKo pleit daarom ondubbelzinnig voor een volwaardige meerjarige beslissing, conform het huidige Kunstendecreet.

Ik ga nu in op de voorgestelde wijzigingen zelf. De eerste is de toegenomen openheid van het decreet. Er komt van alles bij: de audiovisuele sector, designers en experimentele bouwprojecten. Dat is heel belangrijk, maar oKo vraagt om dan ook voldoende middelen uit te trekken opdat organisaties en kunstenaars op een optimale manier gebruik kunnen maken van deze nieuwe mogelijkheden. Anders is de uitbreiding een maat voor niets.

Wat de invoering van een subsidieplafond voor optionele projectwerking, creatieopdrachten, opnames en publicaties betreft, hebben wij het moeilijk met internationale werking en creatieopdrachten. Wat de internationale werking van organisaties betreft, vinden wij dat, in uitzonderlijke gevallen, die mogelijkheid moet blijven bestaan. Het kan zijn dat men – lang op voorhand – een dossier opmaakt voor vier jaar maar dat pas in de loop van die periode zich unieke buitenlandse aandacht of mogelijkheden voordoen. Gebaseerd op een duidelijk reglement moet die internationale optie opengehouden worden, niet structureel maar in unieke gevallen. Ook de creatieopdrachten moeten behouden blijven. De kos-

ten liggen immers niet zozeer in de creatie als wel in de realisatie van bijvoorbeeld een theater- of muziekstuk.

Wij sluiten ons verder aan bij de opmerkingen over de afschaffing van de koppelsubsidies. Dit debat heeft ook een ruimere draagwijdte dan louter de stadstheaters en gaat over de verantwoordelijkheden van de verschillende beleidsniveaus in de kunsten.

In het kader van de optimalisatie van de kwaliteitsbeoordeling, vinden wij de schrapping van het opstellen door het agentschap van lijsten met de kandidaat-leden voor de beoordelingscommissies geen goede zaak. Wij pleiten ook voor het behoud van het geïntegreerde advies bij sterke afwijking tussen het zakelijke en artistieke preadvies. Verder pleit oKo voor het voorleggen van de aangepaste actieplannen aan de beoordelingscommissies in de plaats van alleen aan de administratie.

OKo onderschrijft de aandacht van de minister voor de ondersteuning van de individuele kunstenaar. Wij treden de opmerkingen van VOBK over de problematische definiëring van de honorering van kunstenaars bij en pleiten daarom voor een kwalitatief beoordelingscriterium in plaats van een kwantitatief. Organisaties die een subsidie aanvragen, moeten aangeven op welke manier zij zich ten aanzien van de kunstenaar engageren. De vorm daarvan zal sterk afhangen van de disciplines en dus zeer uiteenlopend zijn. Het is niet wenselijk eindeloos te blijven zoeken naar een gemeenschappelijk percentage of één omschrijving.

Voor onze opmerkingen bij de technische aanpassingen verwijs ik naar onze nota die aan de commissieleden werd overhandigd. Zo geldt een zelfstandigheidsverklaring enkel voor zelfstandige kunstenaars, want zelfstandige medewerkers bestaan niet. Verder is “binnen de drie maanden na de beslissing voor elk werkjaar een actieplan indienen” een slechte timing. Als de regeringsbeslissing valt voor 15 april, moet elk jaar voor 15 juli een actieplan worden ingediend, wat wel wat lang voor het begin van het jaar is. OKo pleit daarom voor een actieplan dat wordt ingediend twee maanden voor de aanvang van het jaar, zoals vroeger.

OKo vraagt ook bijzondere aandacht voor de uitbetaling van de subsidies en indexeringen. Er zou een nieuwe voorschottenregeling worden vastgelegd voor de uitbetaling van de subsidies. Wij pleiten voor het behoud van de huidige regeling (drie voorschotten van 25%, een voorschot van 23% en een saldo van 2%). Een regeling waarbij één voorschot van 90% en een saldo van 10% worden uitbetaald, kan evenwel door onze sector overwogen worden. Meerdere voorschotten en een saldo van

10% daarentegen verhoogt serieus de financieringskosten.

Tot slot pleiten wij voor een snelle regeringsbeslissing over hoe het nu verder moet. De onduidelijkheid waar de sector nu mee wordt geconfronteerd, maakt een goede planning van de toekomstige werking er niet gemakkelijker op. OKo houdt zich in elk geval aanbevolen voor een constructieve dialoog.

5. Standpunt van mevrouw Ann Olaerts, directeur Vlaams Theater Instituut (VTi), namens alle kunstensteunpunten

Mevrouw Ann Olaerts: Ik spreek namens alle kunstensteunpunten: het Vlaams Architectuurinstituut (Vai), Muziekcentrum Vlaanderen, BAM, en VTi. Zij plegen al jaren intens overleg en proberen op steeds meer vlakken samen te werken.

Het Kunstendecreet is nog jong. Het werd goedgekeurd door het Vlaams Parlement in april 2004. De toepassing loopt sinds 1 januari 2006. De eerste vierjarige periode betreft 2006-2009 en loopt dus nog. Er is één tweejarige ronde achter de rug, de tweede loopt. Het jonge instrument is in volle ontwikkeling en werd dan ook nog niet op volle kracht geëvalueerd, laat staan dat we nu al tot grote wijzigingen zouden moeten overgaan.

Het kwam tot stand na langdurig overleg met diverse actoren, dat tot een redelijk grote consensus leidde. Er is gekozen voor een open systeem, met maximale vrijheid voor de aanvrager om in te spelen op alle disciplines. In de lopende toepassing blijkt dat het niet altijd gemakkelijk is om met die vrijheid om te gaan. Maar of daarom het decreet maar meteen moet gewijzigd worden is toch nog een andere vraag. Sectoren in volle ontwikkeling als de beeldende kunsten en de architectuur hebben zich dankzij het decreet voor de eerste keer structureel kunnen organiseren.

De eerste toepassing, waarover beslist werd in juni 2005 en die in werking trad op 1 januari 2006, was bedoeld als inhaalmanoeuvre voor de beeldende kunst, de audiovisuele kunst, de architectuur en eventuele mengvormen. Voor de podiumkunsten ging het om een beperktere instroom van gezelschappen. Verder waren er de ontrading van structuren rond één kunstenaar, de introductie van werkplaatsen als werkvorm (het is zeker nog te vroeg om het decreet op dit punt aan te passen), de ondersteuning van individuele kunstenaars, en de concentratie rond grote huizen. De discussies tussen groot en klein op dit laatste punt moeten niet bij decreet maar in het beleid aangepakt worden.

De volgende problemen doken op in die eerste ronde. Er was tijdsgebrek bij de advisering, evenals onduidelijke communicatie en besluitvorming met betrekking tot de optionele functies. Verder waren er problemen met de wisselwerking tussen project- en structurele subsidies, wat niet werd verholpen door organisaties door te sturen naar projectsubsidies zonder die te laten stijgen boven 3%. Men moet ook erkennen dat er wel degelijk sectorspecifieke praktijken zijn, waardoor dezelfde formats niet overal werken. Onvermijdelijk waren er ook een aantal technische mankementen.

Vergen deze problemen een wijziging van het decreet of is er een andere oplossing? Een aantal technische wijzigingen moet wel degelijk doorgevoerd worden en liefst zo snel mogelijk. Ze zijn vandaag al ten overvloede aangehaald. Maar de inhoudelijke wijzigingen vragen grondige analyse en goed overleg tussen veld, agentschap en kabinet.

Bij wijze van voorbeeld breng ik de veldanalyse van het VTi over de productie van podiumkunsten sinds 1993 in herinnering. De cijfers geven aan dat de sector in die periode enorm gegroeid is en dat dit niet meteen gaat stoppen. Meest opvallende tendens is de individualisering, ook in het landschap van de podiumkunsten. Verder is er sprake van hybridisering, de wederzijdse afhankelijkheid van organisaties, en internationalisering. Door die laatste ontwikkeling raakt de artistieke gemeenschap in Vlaanderen – in het bijzonder in de steden – ook meer en meer gekleurd door kunstenaars uit omringende en verdere landen. Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat het gaat om mensen die niet onmiddellijk Nederlands spreken. Moeten wij hen uitsluiten van subsidiëring? Moet men een deel van de subsidiemiddelen blijven investeren in het verrijken van vertaalbureaus?

In de beleidsperiode van minister Martens zijn zowel de subsidies als het aantal producties licht gestegen, maar kwamen er niet echt meer kunstenaars. Tijdens de eerste periode-Anciaux kwam er een smak geld bij en toen steeg het aantal gesubsidieerde kunstenaars wel. Het bijkomende geld verdween dus niet in overheid. Het is wel zo dat de grootste toename te vinden is bij kunstenaars die slechts één keer in een subsidieperiode betrokken waren bij het maken van een productie, met andere woorden kunstenaars als passanten in podiumland.

Een van de aanbevelingen uit de veldanalyse betreft de advisering, die moet gaan van disciplinaire naar aan de nieuwe realiteit aangepaste modellen. Andere aanbevelingen betroffen de positie van de kunstenaar, de organisatieontwikkeling, het internationale en interculturele, en de cultuurparticipatie. Dergelijke ingrijpende aanbevelingen doet men niet

op een twee drie. Zij vragen een grondige analyse op basis van objectieve gegevens en voor alle kunsttakken.

De instrumenten waarover we ter zake kunnen beschikken zijn het format (gestandaardiseerd formulier) voor de indiening van een dossier, wat vergelijking mogelijk maakt, en Kwarts.be. Dat laatste is een gemeenschappelijk initiatief van de belangenhartigers en de steunpunten. Het betreft een systeem voor data-analyse, dat ook gelegenheid biedt tot benchmarking. Het systeem is klaar en we proberen thans zoveel mogelijk organisaties binnen het Kunstendecreet de digitale vragenlijst te laten invullen. Er is overigens ook overleg met de administratie met het oog op de afstemming van systemen.

Niemand in het veld betwist de prioriteiten van de minister: planlastvermindering, positie van de kunstenaar en publieksparticipatie. Het voorliggende ontwerp bevat echter wijzigingen van verschillende orde: technisch, maar ook inhoudelijk en politiek. De inhoudelijke en politieke wijzigingen spelen deels in op de prioriteiten van de huidige minister, maar ook deels op de verkiezingen in 2009.

Wij stellen voor om de wijzigingen te beperken tot een technische verbetering van het instrument. Verder moeten de inhoudelijke ingrepen gekoppeld worden aan een grondige evaluatie na de eerste vierjarige periode. Laat ons ook rekening houden met sectorspecifieke praktijken. Wij pleiten voor een gelijktijdige aanpassing van het decreet en het uitvoeringsbesluit. Laat ons daarbij gebruikmaken van een aantal instrumenten zoals Kwarts.be en de format.

Ik vat samen: akkoord met een aantal technische wijzigingen, zoals door oKo opgelijst. Wat de steunpunten betreft, hoort daarbij de reservevorming die bij de eerste kleine wijziging achterwege gebleven is. Wij pleiten voor de volledige toepassing van het decreet, met ander woorden voor het behoud van de vierjarige en tweejarige artistieke logica, en niet de politieke. Zij vormt de ruggraat van de artistieke praktijk.

Verder pleiten wij tegen de rigide uitsluitingsmechanismen op het vlak van de optionele functies die worden voorgesteld in de voorliggende wijziging van de structurele subsidiëring. Dat is immers een antistimuleringsbeleid. Het gevreesde Mattheuseffect moet met andere middelen bestreden worden, zoals scherpere keuzes of door duidelijk in de advisering en het besluit aan te geven waarvoor de subsidies bedoeld zijn. Tot slot moeten zowel de aanpassing zelf als de communicatie erover snel verlopen, want het is echt vijf voor twaalf.

6. Vragen van de commissieleden en antwoord van de sprekers

De heer Jos Stassen: Moet het Vlaams Parlement dit wijzigingsdecreet goedkeuren? Die vraag is op zich ongebruikelijk in de cultuursector met haar traditie van overleg. Afgezien van het technische aspect – iedereen is gebaat bij het wegwerken van fouten – lijken alle sprekers te vinden dat de wijziging te vroeg komt. De hele heroriëntatie en uitbreiding van het decretale kunstenlandschap is nog te jong. Het debat over de kerntaken is ook nog altijd niet af. Het voorliggende ontwerp van decreet wil er komaf mee maken maar lost het probleem van de financiële onzekerheid van een aantal organisaties niet op. Daarvoor volstaat een eenvoudige beslissing immers niet.

Daarnaast is er het probleem van de bestuurslogica versus de sectorlogica. Politiek valt terecht veel op te merken tegen het feit dat één minister over een hele sector beslist voor de hele volgende periode. De sector daarentegen merkt op dat hem een decreet werd opgelegd met beleidsperiodes, dat niet uitvoerbaar blijkt. De koppeling van een vijfjarige regeerperiode aan twee- of vierjarige periodes kan nooit kloppen.

Iedereen verdedigt de idee van planlastvermindering maar zal de sector bij uitvoering beter worden van de voorgestelde wijziging? De kritiek van de sprekers loog er niet om. Welk deel moet in elk geval door het parlement goedgekeurd worden?

De heer Jo Vermeulen: De suggesties voor verbetering waren interessant. De ontschotting heeft blijkbaar haar limieten. Moet dat een aandachtspunt zijn bij de uitvoering of is daarvoor een specifieke aanpassing van het decreet nodig? Ik heb dezelfde vraag over de koppelsubsidies, al heb ik de indruk dat de meeste problemen in de praktijk opgelost raakten. Kan men dat verduidelijken?

De termijnen kan men inderdaad vanuit de sector of vanuit het beleid bekijken. In een vorige hoorzitting vond VOBK het belangrijk dat een minister accenten kon leggen in zijn beleidsnota's en -brieven. Was dat ook een thema bij het overleg hierover? Kan een minister accenten leggen of moet hij zonder meer uitvoeren wat in een vorige periode werd beslist?

Kan mevrouw Segers verduidelijken waarom drie jaar uitstel een sociale ramp is?

Welke rust of onrust zou een verlenging met één jaar, in de plaats van een nieuwe beslissing voor vier jaar, in de sector teweegbrengen? Werd daarover al intern gesproken?

De heer Bart Caron: Over de technische bijstellin-

gen en precisering bestaat blijkbaar consensus. De sprekers lijken daarnaast te vragen dat men van de inhoudelijke aspecten, zoals de verhouding tussen het optionele en het structurele, afblijft. Klopt dat? Moeten ook de subsidies voor individuele kunstenaars 'on hold' gezet worden? Is de ondersteuning door een organisatie noodzakelijk voor een individuele kunstenaar?

Ook ik ben geen voorstander van de keuze voor drie jaar, maar het maakt deel uit van een politiek compromis. Het is overigens lastig om hierover te discussiëren in afwezigheid van Open Vld, dat wel de vinger op de knip houdt, maar tegelijk zelden aanwezig is in de commissievergaderingen. Heel wat mensen binnen en buiten de politiek worstelen mentaal met die negatieve keuze. Het probleem is dat om de twintig jaar beslissingsjaar en verkiezingsjaar samenvallen. Dat is zuiver toevallig, maar een decreet moet volgens mij boven het momentane van een verkiezingsjaar staan. Als men dat wil nastreven en er binnen de meerderheid een politiek akkoord is, laten we dat dan doen.

Het gaat hier uiteindelijk om de spanning die wordt veroorzaakt door een beslissing over de vastlegging van budgetten die de volgende regering bindt, het principe overigens van elk langetermijnbeleid. Er zijn drie mogelijkheden: twee en vier jaar toepassen, het op drie jaar zetten of het verhaal een jaar uitstellen. Ze zijn alle drie zwaar politiek beladen. We moeten ons er goed van bewust zijn dat de beslissing over de kunsten niet in een vacuüm plaatsvindt maar in een politieke context. Ook ik aarzel. Het systeem van twee en vier jaar, samen met de projectsubsidies, vormt een samenhangend geheel, maar het moet uitvoerbaar zijn. Als dat niet kan, kies ik liever voor de terugvalpositie, die de sector toelaat te groeien.

Of het systeem een voor- dan wel een nadeel is voor organisaties die kiezen voor tweejarige subsidiëring, weet ik niet. Zij moeten tegen 1 september van het voorlaatste voorafgaande jaar een dossier klaarhebben, dat wil zeggen acht maanden na de start van de vorige beleidsperiode. Is dat wel zo ideaal? Wat is uw visie? Moet dat veranderen of pleit u eerst voor een grondige evaluatie?

De heer Paul Delva: Het meest heikele punt wordt blijkbaar gevormd door de termijnen. De heer Vanden Driessche van Oko is om diverse redenen helemaal tegen een uitstel, maar de heer Thielemans sprak over een goede uitweg. Wat stelt hij precies voor?

De heer Johan Thielemans: Ik heb dat zo geformuleerd opdat men erover zou beginnen nadenken. Er zijn drie mogelijkheden met voor- en nadelen en men moet een keuze maken. Anderzijds moet men er

rekening mee houden dat het veld tegen een bepaalde keuze is.

De uitweg kan erin bestaan dat men de legislatuur neemt (vijf jaar) en die zodanig schrankt dat de nieuwe minister een jaar heeft om oude besluiten uit te voeren en na te denken over nieuwe. Hij maakt een beslissing en de volgende vier jaar zijn van hem. Dan zou daar nooit een probleem over zijn, tenzij met de tweejaarlijkse. Maar, zoals de heer Caron zei: er moet over nagedacht worden of zij wel een goed systeem vormen. Ik ben het eens met zijn opmerkingen over de tweejaarlijkse.

De heer Jos Stassen: Als het wijzigingsdecreet moet begrepen worden als de verbetering van een aantal onvermijdelijke foutjes aan het Kunstendecreet, moet het ook daartoe beperkt worden. Als men anderzijds de logica zelf van het decreet verlaat, dan verlaat men meteen pakweg een derde van de principes ervan. Dat lijkt me nogal verregaand. De implicatie van een vijfjarige periode is immers dat men de tweejaarlijkse werking moet laten vallen, anders zit men weer haaks op de duur van de regeerperiode.

De heer Johan Thielemans: Het belangrijkste is om de discussie te starten.

Mevrouw Katia Segers: De aanleiding voor het wijzigingsdecreet is het signaleren van een aantal onvolkomenheden in het Kunstendecreet door de sector, de steunpunten en de commissies. Dat deze onvolkomenheden erin zaten was niet onverwacht, want het Kunstendecreet was een ambitieuze tour de force, die één visie op het hele kunstlandschap wou realiseren. De voorliggende wijzigingen komen tegemoet aan de genoemde verzuchtingen. Ik onderstreep dat er wel degelijk intensief overleg is geweest met alle actoren.

Het gaat niet alleen om technische verbeteringen, maar ook om inhoudelijke reflecties (zoals de grotere aandacht voor de kunstenaar en de transparantie), zij het dat die nog voor een groot stuk moeten gerealiseerd worden in de uitvoeringsbesluiten. Men vroeg of het nodig was om daarvoor aan het Kunstendecreet zelf te gaan sleutelen en het antwoord daarop is bevestigend. De adviescommissie staat achter de wijzigingen, ook de inhoudelijke.

Het enige bezwaarpunt is de drie jaar. De adviescommissie schreef in een brief van 14 maart 2008 aan de minister en de leden van de Vlaamse Regering, dat het uitzonderlijke samenvallen om de twintig jaar geen reden is om af te wijken van de correcte uitvoering van het decreet. En als er dan toch een oplossing moet komen, dan moet die gevonden worden binnen de mogelijkheden van het Kunstendecreet. Daarin staat inderdaad in artikel 6, §7, dat een

verlenging van subsidiëring voor één jaar mogelijk is wanneer de Vlaamse Regering niet tijdig een beslissing kan nemen. Het alternatief om toch maar te beslissen voor vier jaar, is politiek niet haalbaar, dat weten we.

Twee jaar is net genoeg voor een organisatie die in vereffening gaat om een sociaal passief te regelen. In die context moet men de opmerking over het sociale drama van drie jaar begrijpen. Dat is namelijk de zaken nodeloos rekken.

Wat de optionele functies betreft, was de adviescommissie voorstander van schrapping. Dat betekent echter niet dat internationale of kunsteducatieve werkingen niet mogelijk zijn, maar zij kunnen beter inbegrepen worden in een voldoende grote basisenveloppe. Wij denken dat bijkomende projectsubsidies voor optionele elementen niet kunnen. Als enige uitzondering suggereerden wij tweejarig erkende organisaties met een internationale opportuniteit.

De heer Dany Vandebossche: Oko gaat het verst en wil alles regelen in de uitvoeringsbesluiten, zonder het decreet te wijzigen. Klopt dat? Het stond voorts in de sterren geschreven dat de verkiezingen voor moeilijkheden zouden zorgen bij de beslissing.

De heer Hugo Vanden Driessche: Wij zijn niet tegen elke wijziging, alleen vinden wij de voorgestelde aanpassingen geen kleine wijzigingen, zoals zij worden genoemd. Men tortt immers aan de termijnen. Overigens is de situatie ook niet zo uitzonderlijk, want ze werd hier al enkele jaren geleden door mijn voorganger aangekaart. Ze was dus perfect voorspelbaar.

Hoezeer wij ook belang hebben bij uitstel – aangezien wij als belangenorganisatie al diegenen vertegenwoordigen die nu in het systeem zitten – is volgens ons de enige ordentelijke, niet-politieke oplossing de toepassing van het decreet. Dit is een volwaardige beslissing. Alle andere beslissingen zijn politiek.

De kleinere elementen willen wij natuurlijk graag gewijzigd zien, maar wij geloven niet dat zij het enige motief voor dit ontwerp vormen. De essentie is immers de termijnwijziging.

Mevrouw Ann Olaerts: Voor de meer fundamentele opmerkingen is een snelle wijziging van het decreet inderdaad geen oplossing. Mijn pleidooi is daarom om dit nu niet te doen. Daar is meer overleg voor nodig. Ik wijs erop dat het voorbije overleg als technisch was aangekondigd. De aap kwam pas op het laatste moment uit de mouw.

Ik stel ook echt de opvatting in vraag dat een beslis-

sing door deze minister alle ruimte voor de volgende wegmaait. De volgende minister heeft nog ruimte zat om een echte beleidsvisie te ontwikkelen, die op termijn tot een wijziging van het decreet kan leiden. De concrete toepassing van een decreet is beleidsuitvoering en dat is iets anders. Men komt pas in de problemen als men het beleid herleidt tot het uitdelen van subsidies. Ik herhaal dat het vijf voor twaalf is. Morgen is het bij wijze van spreken reeds 1 september.

Voor de tweejarige organisaties is het zo dat zij hun aanvraag niet op 1 september maar pas op 1 februari van het laatste voorafgaande jaar moeten indienen, dus na meer dan een vol jaar werking.

Mevrouw Fran Devos: In dit geval zou ik toch ernstig overwegen om het wijzigingsdecreet niet te stemmen. Er zijn inderdaad technische aanpassingen nodig, maar die zijn niet ernstig genoeg om er de genoemde drie jaar bij te nemen.

Wat de termijnen betreft, willen wij het bestaande decreet uitvoeren, wat impliceert dat men de beslissing uitstelt als zij niet tijdig kan genomen worden. Het decreet aanpassen omdat er verkiezingen zijn, kan de kunstensector niet aanvaarden. Ook in de erfgoedsector besliste de minister in het laatste jaar van de regeerperiode voor een nieuwe termijn. Waarom hoeft daar geen beleidsruimte overgelaten te worden aan de volgende minister en hier wel? Dat is niet logisch. Ik ben het ermee eens dat beleid ook in de kunstensector meer is dan geld uitdelen. In de beeldende kunsten is er trouwens nog veel beleidsruimte over, want slechts twee van de organisaties hebben een vierjarige werking. Zelfs het SMAK, Wiels, ExtraCity en Netwerk zitten in een tweejarige subsidieperiode. Bij de stemming in de algemene vergadering van VOBK stemde de meerderheid voor één jaar uitstel. Men verkiest deze status-quo boven drie jaar. Dat laatste ziet niemand zitten.

Er zijn inderdaad een aantal correcties in de wijziging ten gunste van individuele kunstenaars maar er zijn er andere, bijvoorbeeld in verband met optionele creatieopdrachten, die daartegen ingaan. Het is heel goed mogelijk om organisaties te stimuleren om hun verantwoordelijkheid te nemen op het vlak van ondersteuning zonder het decreet te veranderen. Sommige bestaande decretale instrumenten worden veel te weinig gebruikt. Anderzijds moet men daar als organisatie ook klaar voor zijn. Wij stellen geregeld vast dat zij na twee jaar Kunstendecreet nog bezig zijn hun eigen winkel op orde te brengen.

De heer Bart Caron: Wat vindt u van de verschuiving van de indiendatum van 1 september naar 1 oktober? Is dat nuttig op zich?

Mevrouw Fran Devos: Wij hebben dat onderwerp niet aangeraakt omdat het ook niet in het ontwerp van wijzigingsdecreet staat. Het idee is op zich niet slecht, al zouden wij de datum nog verder opschuiven. Maar een maand gewonnen is al iets.

De heer Hugo Vanden Driessche: Hoe later hoe beter, want dan sluit men beter aan bij de twee- of vierjarige periode die volgt.

De heer Johan Thielemans: Ik sluit mij daarbij aan.

Mevrouw Katia Segers: Enig uitstel is een goed idee, mede in het licht van het gefinaliseerde format, dat nog een aantal juridische stappen moet doorlopen. Het enige probleem is dat de beoordelingscommissies daarmee een maand verliezen om hun zeer zware klus te klaren.

Mevrouw Ann Olaerts: Op zich is het een goede maatregel, maar in dit geval, gezien de verkiezingen, is het ook een enorme verzwaring van het werk voor de commissies en het agentschap, die immers sneller klaar moeten zijn met hun beslissing. Ik zou er daarom geen prioriteit van maken, maar dit meenemen in het pakket serieuze wijzigingen van het geheel.

De heer Jos Stassen: Het artikel 54, tot invoeging van artikel 89bis over het driejarige financieringsbudget in verkiezingsjaren, is op zich al onuitvoerbaar, want het heeft ook gevolgen voor de tweejarige werkingen die in dergelijke jaren vallen en dat zijn er veel.

De voorzitter: Ik dank de sprekers voor hun interessante bijdrage. Het is nu aan het parlement om de nodige knopen door te hakken.

De verslaggever,

De voorzitter,

Jo
VERMEULEN

Dany
VANDENBOSSCHE